

Цифрові стратегії розвитку Естонії, як досвід для України

Тетяна Сиволапенко

Кафедра економічної політики та менеджменту ХаРІ НАДУ при Президентові України
м. Київ, Україна
Sivolapenko@ukr.net

Abstract. The current state and prospects of implementing the digital adjectives in Estonia, which is now the most successful among the post-Soviet countries in this field. The possibility of using the experience of the Republic of Estonia to create models of digital society in Ukraine is explored.

Ключові слова: e-government, e-democracy, e-services, digital strategy, Estonia.

Реформи, що відбуваються в передових державах спрямовуються на раціоналізацію різних напрямів діяльності публічного управління. Запровадження новітніх інформаційних технологій у практичну діяльність урядовців є основним засобом зменшення витрат матеріальних та інших ресурсів, що спрямовуються на забезпечення взаємодії між громадянами, бізнесом та державними органами влади. Це передбачає інтеграцію цифрових технологій у практичну діяльність органів влади на всіх рівнях. Ефективність електронного урядування в нашій країні залежить від багатьох взаємопов'язаних факторів. Визначити основні з них може допомогти вивчення досвіду зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками різко зросла кількість країн, які використовують електронне урядування для надання публічних послуг через Інтернет за допомогою єдиної платформи, яка полегшує доступ до публічних послуг. У 2003 році лише 45 країн мали єдину платформу і лише 33 країни надавали онлайн-транзакції. Відповідно до опитування ООН 2016 року, на даний момент 90 країн пропонують один або декілька єдиних вхідних порталів для публічної інформації або онлайн-послуг та 148 країн

надають щонайменше одну форму онлайн-транзакцій [5].

Завдяки легкому доступу до соціальних мереж, все більша кількість країн планує залучити до прийняття рішень громадян своїх країн. Хоча розвинені країни, особливо європейські, входять до числа кращих 50, багато країн, що розвиваються, особливо країни з низьким і середнім рівнем доходу, теж досягли значного прогресу. Розширення електронної співучасті може надати більше можливостей для покращення сприйняття населенням інноваційних змін.

Серед інших, Естонія, – одна з європейських країн, – яка в останнє десятиліття показує світові дивовижний приклад. Ця країна розвиває систему електронної демократії, переносючи в режим онлайн все більше державних сфер і процесів, в тому числі, і голосування на виборах. Ще в 90-х роках двадцятого століття керівництво Естонії прийшло до висновку, що майбутнє цієї країни може залежати виключно від максимального впровадження в ній Інтернету.

Велике значення мала в Естонії реформа публічного адміністрування, що утвердила систему, суть якої формується вкрай просто: створено передумови, що перешкоджають хабарництву поміж бюрократів. У країні діє «електронний» уряд. Ще з 1995 р. стали впроваджувати програму із забезпечення всіх шкіл доступом до Інтернету. Слід зауважити, що з 2006 року в Естонії йде розгортання високошвидкісних бездротових мереж WiMAX, і на даний момент ними покрита майже вся територія країни. Зараз в Естонії більше 80 відсотків громадян є активними Інтернет-користувачами. [4]. Щоб старше покоління не залишалося осторонь від цих

процесів, держава організувала спеціальні комп'ютерні курси, де людей зрілого віку навчають основам електронної грамотності, і тим самим інтегрують в сучасне суспільство.

Уряд вирішив подати приклад громадянам і оголосив себе «електронним». Особливістю запровадження електронного врядування в Естонії є цілковита інтернетизація Ради міністрів Естонії: всі урядові рішення, крім таємних, за лічені хвилини після їх прийняття викладаються в мережі [4]. Це революційний метод управління, оскільки допомагає заощадити час, уникнути нескінченних паперів і підтримувати політиками імідж рішучих новаторів.

У наш час жителю Естонії для вирішення своїх питань не потрібно безпосередньо спілкуватися з чиновниками, адже всі необхідні документи він може отримати онлайн всього за декілька хвилин.

З огляду на це було створено Інтернет-портал «Сьогодні вирішую я» (Tanaotsustanmina), за допомогою якого громадянин Естонії може взяти участь в управлінні державою – висловити свою думку про поточні процеси в країні, запропонувати поправки до законопроектів тощо [4].

Законодавчі проекти можна переглянути через систему «е-законодавство» починаючи зі стадії створення і простежити рух через різні інстанції. Прямий доступ до реєстрів документів державних установ забезпечує прозорість апарату, забезпечує зниження корупційності чинника, оскільки будь-яке переміщення документів фіксується автоматично [1].

27 квітня 2017 року було затверджено Національну програму реформ «Естонія 2020» [2] План дій «Естонія-2020» [3], які регламентують впровадження електронних технологій у різні сфери життя та діяльності громадян Естонії.

Відповідно до Плану дій «Естонія-2020» [3] продовжується формування стратегії залучення іноземних ІТ-фахівців від обраних цільових ринків. Плановані заходи включають в себе:

а) розвиток і підтримку єдиного електронного середовища інформації та

громадських послуг, що будуть ґрунтуватися на електронній ординатурі;

б) підвищення готовності підприємств залучати іноземних фахівців, включаючи координацію діяльності з головними організаціями та урядовими установами;

в) організація кампаній, що спрямовані на мобілізацію робочої сили у сфері ІТ, в тому числі, в промисловому секторі;

д) розвиток адаптаційних послуг для іноземних фахівців і членів їх сімей.

ВИСНОВКИ

Таким чином, досвід Естонії підтверджує, що однією із основних умов ефективного впровадження та розвитку електронного урядування в державі є позитивне сприйняття інновацій громадянами. Останньому сприяє курс на зміну свідомості населення, мотивування громадян до використання переваг інформаційно-комунікаційних технологій та активна освітньо-інформаційна позиція держави.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Васильєва Н. В. Досвід Естонії у наданні електронних послуг населенню / Н. В. Васильєва. // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2013. - № 11.
- [2] Національна програма реформ «Естонія 2020». Електронний ресурс. URL: https://riigi.kantselei.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_2020_en.pdf.
- [3] План дій «Естонія-2020». Електронний ресурс. URL: https://riigikantselei.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_2020_action_plan_2017-2020.pdf.
- [4] Ткаченко В. І. Розвиток електронного врядування системи освіти в Естонії [Електронний ресурс] / В. І. Ткаченко // Державне управління: теорія і практика. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Tkachenko.pdf>.
- [5] Unitednations E-Governmentsurvey 2016. NY. 2016. Availableat: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2016>.